

Лекція: Поняття, предмет та система кримінології. Історія розвитку кримінології

Лектор: кандидат юридичних наук,
ас.

Сметаніна Наталія Володимирівна

План

1. Поняття кримінології та її предмет.
2. Система кримінологічної науки.
3. Місце кримінології в системі наук та її зв'язок із суспільними і природничими науками.
4. Завдання кримінології на сучасному етапі розвитку у світлі конституції України.
5. Основні етапи розвитку кримінології (класична, антропологічна, соціологічна школи та їх характеристика).
6. Сучасний стан кримінології в Україні. Зв'язок кримінології з практикою боротьби зі злочинністю.

Поняття кримінології та її предмет

- **Уперше** термін кримінологія використав французький антрополог Поль Топінард (1879 рік), а ввів до наукового обігу італійський вчений Рафаель Гаррофало, який у 1885 році видав свою працю “Кримінологія”.
- **Головним** питанням кримінології є розкриття тенденцій і закономірностей утворення і функціонування злочинності у суспільстві.
- **Об’єктом** кримінологічної науки виступає дослідження специфічної сфери суспільних відносин, пов’язаної із кримінальною практикою.
- **Отже, кримінологія** – це теоретико-прикладна наука про злочинність, закономірності її детермінації та запобігання.
- **Предметом** кримінології є злочинність як антисоціальне явище, а також її складові: причини та умови злочинності і злочинної поведінки, особа злочинця, жертва злочину, запобігання злочинності.

Система кримінологічної науки. Кримінологічна класифікація Особливої частини кримінології

Кримінологія

```
graph TD; A[Кримінологія] --> B[Теоретична частина]; A --> C[Прикладна частина];
```

Теоретична частина включає *пропедевтику (введение)* кримінологічної науки: її поняття, предмет, систему кримінологічних знань, історію становлення та розвитку, методологію і методику кримінологічних досліджень, аналіз вчень про основні проблеми кримінології, а також планування і прогнозування заходів запобігання злочинності.

Прикладна частина включає дослідження різних видів злочинності та контингенту злочинців, а також окремі кримінологічні напрями досліджень злочинності (криміотеологію, кримінофамілістику, кримінопенологію, кримінальну армологію, ювінальну кримінологію, кримінологію масових комунікацій та ін.)

Місце кримінології в системі наук та її зв'язок із суспільними і природничими науками.

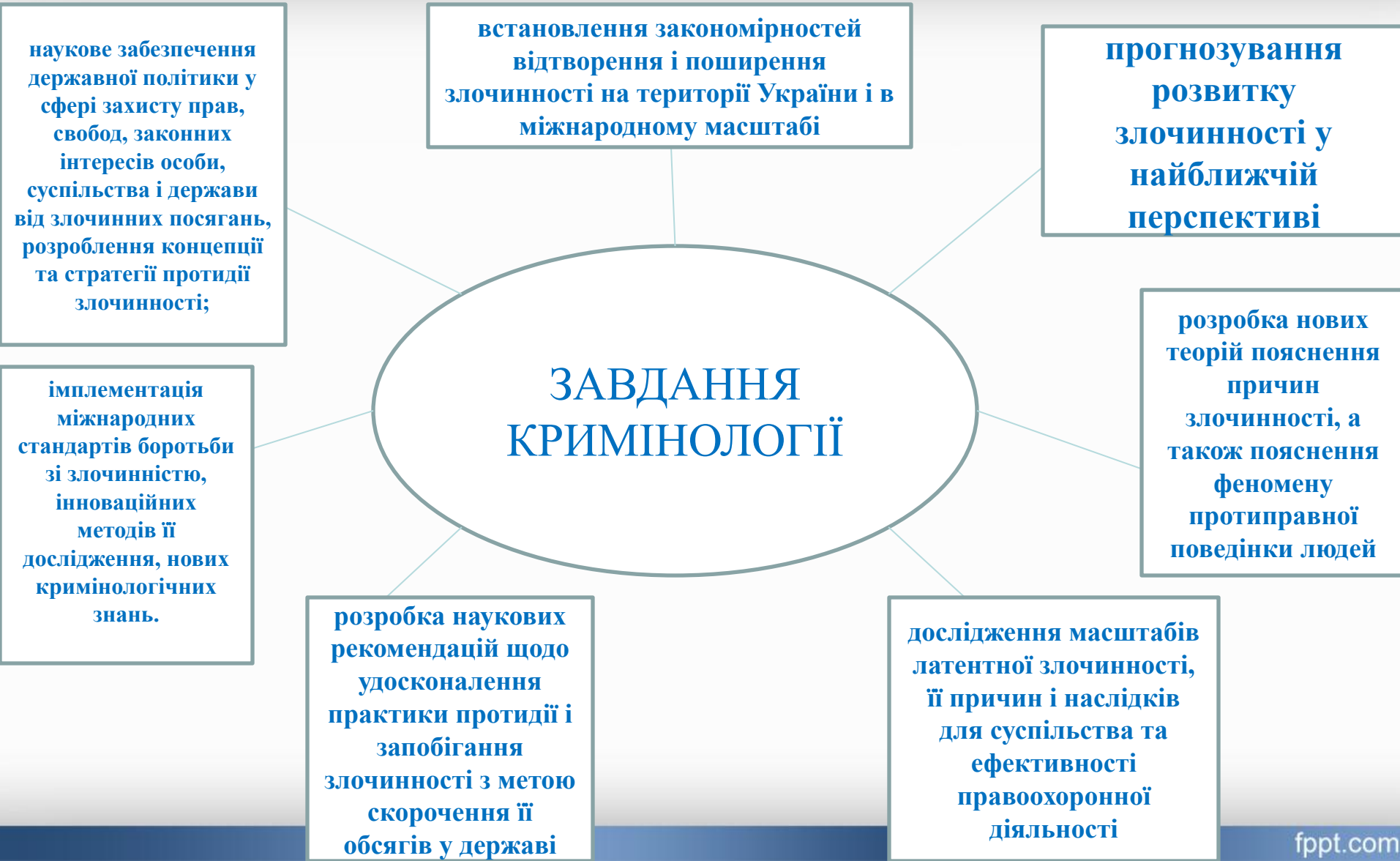
Науки кримінально-правового циклу

Суспільні науки

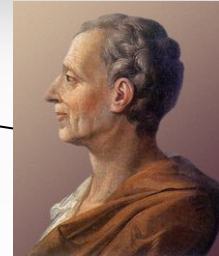

Завдання кримінології на сучасному етапі розвитку у світлі конституції України

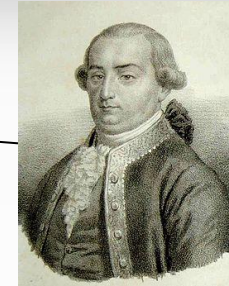

Основні етапи розвитку кримінології як науки

Класична школа кримінального права й кримінології (XVIII ст.)

Ш.Л. Монтеस्क'є

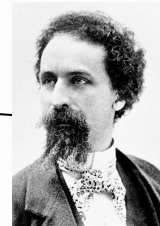
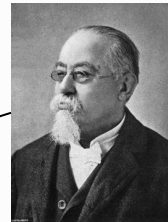

Ч. Беккарія

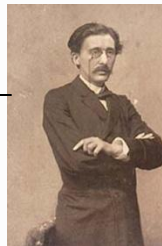
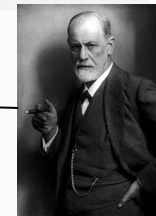
Позитивізм (XIX ст.)
напрямки:

Ч. Ломброзо, Е. Феррі, Р. Гарофало

Біологічний
(антропологічний)

Психологічний

Соціологічний

Е. Дюркгейм

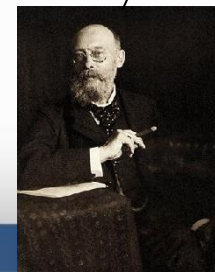
Ф. Фон Ліст

З. Фрейд

Е. Фромм

Г. Де Тард

Сучасний період

Гернет М.М.

Сучасний стан кримінології в Україні. Зв'язок кримінології з практикою боротьби зі злочинністю

- **Сучасний період** розвитку кримінології датується з 1990-х років.
- **Розвиток** науки у 90-х роках відбувається завдяки діяльності наукових установ та видатних кримінологів.
- Функцію координації кримінологічних досліджень покладається на **Координаційне бюро з проблем кримінології** при АПрНУ (1995р).
- У 1998р. під егідою МВС створено **Кримінологічну асоціацію України**, що об'єднала видатних науковців і практиків.

Література

1. Головкін Б. М. Поняття, предмет, система кримінології та її завдання на сучасному етапі розвитку / Б. М. Головкін // Питання боротьби зі злочинністю. – 2014. – Вип. 28. – С. 59-68. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pbzz_2014_28_7 – Заголовок з екрану.
2. Сметаніна Н. В. Історичний розвиток уявлення про злочинність у радянській кримінології / Н. В. Сметаніна // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. / редкол.: В. І. Борисов та ін. – Х. : Право, 2012. – Вип. 23. – С. 242 – 255.
3. Кримінологія: Загальна та Особлива частини: підручник/ В.В. Голіна, Б.М. Головкін, М.Ю. Валуйська, О.В. Лисодєд та ін.; за ред. В.В. Голіни і Б.М. Головкіна. – Х.: Право, 2014. – 440с.
4. Даньшин И.Н. Введение в криминологическую науку [Текст] / И. Н. Даньшин ; Национальная юридическая академия Украины им. Ярослава Мудрого. – Х. : Право, 1998. – 142 с.
5. Закалюк, А. П. Курс сучасної української кримінології. У 3 кн. Кн. 1. Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки [Текст] / А. П. Закалюк. - Київ : Вид. Дім "Ін Юре", 2007. - 424 с.

Дякую за увагу!

Електронна адреса для зв'язку:
nataliasmetanina667@gmail.com